

## Uvod

Aktivan i direktan odnos učenika prema predmetu učenja ostvaruje se kroz različite vidove samostalnog učenja učenika u nastavi i izvan nje. U radu se ukazuje na neke uloge učitelja i položaju učenika pri rešavanju problemskih zadataka.

Rešavanje problemskih zadataka u nastavi kao metoda i didaktička teorija učenja (problemska nastava) od velikog je značaja za učenikovo poniranje u svet i zakonitosti nastavnih sadržaja.

Uloga učitelja je naučiti učenike učiti, dok se uz položaj učenika vezuje stvaralačka dispozicija i sposobnosti, samostalnost i kreativnost u svim pedagoškim situacijama.

Već duže vreme insistira se na tome da učenici na času treba da budu u aktivnom i direktnom odnosu sa predmetom učenja, a da nastavnik svoju ulogu predavača zameni ulogom organizatora i rukovodioca nastavnog procesa. Pored interaktivnih metoda učenja koje, pored ostalog, karakteriše i prenošenje akcije sa nastavnika na učenike, aktivan i direktan odnos učenika prema predmetu učenja ostvaruje se kroz različite vidove samostalnog učenja učenika u nastavi i izvan nje.

Samostalni rad učenika predstavlja organizovanu i direktnu aktivnost učenika prema sadržaju učenja da bi se ostvarili zadaci koje je postavio nastavnik, u okviru individualnog ili kooperativnog rada učenika, bez pomoći nastavnika, ali pod njegovim rukovodstvom.

### Samostalni rad učenika

Ključne odrednice samostalnog rada učenika su sledeće:

- direktan odnos učenika prema nastavnim sadržajima, odnosno predmetu učenja;
- organizovana aktivnost učenika u individualnom ili kooperativnom radu;
- indirektna aktivnost, odnosno rukovodstvo nastavnika;
- u skladu sa psihofizičkim razvojem;
- rešavanje postavljenih zadataka bez pomoći nastavnika, ali postavljenih od strane nastavnika;
- proces postepenog osamostaljivanja učenika;
- učenik sam prolazi kroz sve sledeće etape: postavljanje cilja rada, planiranje izvođenja rada, prikupljanje potrebnih sredstava za rad, izvođenje rada, sređivanje i proveravanje rezultata rada.

Samostalni rad učenika možemo klasifikovati prema različitim kriterijumima:

vremensko i prostorno određenje samostalnog rada učenika, broj učenika u samostalnom radu, cilj samostalnog rada učenika, stepen samostalnosti učenika u radu, karakter zadataka za samostalni rad učenika, izvori i sredstva za samostalni rad učenika, saznajne aktivnosti učenika i dr.

Ovom prilikom zadržaćemo se na broju učenika koji učestvuju u samostalnom radu. Prema ovom kriterijumu možemo razlikovati samostalni rad učenika u okviru grupnog oblika rada, rada u paru i individualnog oblika rada.

Kod grupnog oblika rada grupu najčešće čine od 3 do 5 učenika. One mogu biti homogenog ili heterogenog sastava, a zadaci za njih mogu biti istovrsni i diferencirani. Članovi jedne grupe mogu zajedno da rade na istom zadatku ili svaki član grupe može da ima svoj deo zadatka čijim rešavanjem doprinosi rešavanju zadataka cele grupe. Formiranjem grupa učenika homogenog sastava, učenicima se mogu davati jedino zadaci koji pripadaju zoni njihovog aktuelnog razvoja jer u takvoj sociološkoj formaciji ne mogu očekivati pomoć u rešavanju zadataka.

U heterogenim grupama manji deo učenika može odmah samostalno da reši dati zadatak. Ostali učenici isti zadatak mogu da reše jedino uz pomoć drugova koji će im pružiti pomoć i objašnjenje i na taj način ih angažovati, čime »provociraju« funkcije u njihovom razvoju, vuku ga, odnosno ubrzavaju. U ovakvom radu, pomažući svojim drugovima, »napredniji« učenici su često prinuđeni da svoje znanje sagledaju iz drugih uglova, da u njemu izdvoje uporišne tačke i da ga reorganizuju, sistematizuju, prestrukturišu. Na taj način oni angažuju neke druge funkcije svog intelektualnog razvoja i osećaju zadovoljstvo jer su njihova pomoć i znanje potrebni i dragoceni drugima.

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE  
PREUZETI NA SAJTU. -----

[www.maturskiradovi.net](http://www.maturskiradovi.net)

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: [maturskiradovi.net@gmail.com](mailto:maturskiradovi.net@gmail.com)